

VERGADERING GEMEENTERAAD 2012

VOORSTEL

Registratienummer /R-2012-0065
Bijlage(n)
Onderwerp Ruimtelijk beleidskader De Beemster & Stelling van Amsterdam

Middenbeemster, 7 maart 2012

Aan de raad

Inleiding en probleemstelling

Inleiding

De Stelling van Amsterdam en droogmakerij de Beemster staan beide op de lijst van werelderfgoederen van UNESCO. Het unieke daarbij is dat deze beide werelderfgoederen elkaar ontmoeten in De Beemster: 5 forten van de Stelling (en het open landschap rondom de forten) liggen in het grondgebied van De Beemster. Behalve dat het tot nu toe een mondiaal unicum is, levert dat ook een dynamisch spanningsveld op. Voor beide werelderfgoederen zijn kernwaarden opgesteld op grond waarvan de site-holders (provincie Noord-Holland en gemeente Beemster) eigen ruimtelijk beleid hebben geformuleerd. Zowel binnen het provinciaal als het gemeentelijk beleid worden elkaars specifieke cultuurhistorische waarden gerespecteerd en wordt beleid daarop afgestemd.

Probleemstelling

De praktijk is lastiger. Voor de Stelling van Amsterdam is een beeldkwaliteitsplan met ruimtelijk beleidskader vastgesteld (inmiddels vastgelegd in provinciale structuurvisie). Daarin worden de zg. stellingzone en zichtcirkels aangewezen als gebieden waarin niet of nauwelijks ruimtelijke (stedelijke) ontwikkeling kan plaatsvinden. Daarmee voorkomt de provincie al te zeer aantasting van de stellingzone en het aanzicht op de markante fortificaties in het landschap.

Gemeente Beemster laat haar cultuurhistorische kernkwaliteiten leidend zijn voor de ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van het landschap van de droogmakerij. Daarin passen ook kwalitatief goed aangestuurde mogelijkheden voor schaalvergroting of nieuwvestigingen van agrarische bedrijven.

Deze twee beleidsstromen botsen met name in het zuidwestelijk deel van De Beemster. Daar liggen 3 van de 5 forten (de forten Spijkerboor, Jisperweg, Middenweg) die als gevolg van zichtcirkels per fort en de aanwijzing als stellingzone mogelijkheden voor eventuele agrarische ontwikkeling langs de Zuiderweg tussen de Nekkerweg en Spijkerboor bijna geheel onmogelijk maken. Maar ook de overige 2 forten (Nekkerweg en Benoorden Purmerend) hebben hun invloed op de landschappelijke omgeving.

Oplossingsrichting

Uitzetten gezamenlijke opdracht

Op grond hiervan hebben de beide site-holders begin 2011 besloten een gezamenlijke opdracht uit te zetten voor het maken van een ruimtelijk beleidskader voor het hele gebied waar sprake is van overlap van De Beemster en de Stelling van Amsterdam, waaraan toekomstige ontwikkelingen gestaafd kunnen worden en welk beleidskader tevens recht doet aan de Uitzonderlijke Universele Waarden (UNESCO) en kernkwaliteiten van zowel de Beemster als de Stelling van Amsterdam.

De opdracht is na een uitgebreid offertetraject op 6 april 2011 verleend aan Bureau Land-ID. De hieraan verbonden kosten worden fiftyfifty gedeeld tussen provincie en gemeente (ieder € 5.000).

Het procesverloop

Tijdens de totstandkoming van het ontwerp ruimtelijk beleidskader is uitvoerig overleg geweest tussen Land-ID en een gevormde werkgroep van de beide site-holders, bestaande uit:

directeur programmabureau Stelling van Amsterdam
provinciaal beleidsadviseur RO Noord-Holland Zuid
wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling gemeente Beemster
projectbureau Des Beemsters
sector Grondgebied gemeente Beemster

Onderdeel van het totstandkomingsproces was een onderzoeksveldtocht op locatie door de werkgroep. In augustus 2011 werd het definitieve ontwerp ruimtelijk kader aangeleverd.

Daarna is het ontwerp voorgelegd aan het Kwaliteitsteam Des Beemsters en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De laatste reactie is op 12 december 2011 ontvangen. Hierna is tussen provincie en gemeente ambtelijk overeenstemming bereikt over de inhoud van het advies aan de beide bestuurscolleges. Ons college heeft op 28 februari jl. besloten het ontwerp beleidskader ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

Reacties en conclusies

Advies van het Kwaliteitsteam Des Beemsters

Het Kwaliteitsteam Des Beemsters heeft het ontwerp ruimtelijk kader op 8 september 2011 behandeld en is tot de conclusie gekomen dat hier sprake is van een werkbaar kader om de cultuurhistorische waarden van beide werelderfgoederen te behouden en tegelijkertijd ruimte te bieden voor zorgvuldig in te passen ontwikkelingen. Dit laatste is met name voor De Beemster van belang; immers bij De Stelling van Amsterdam staat behoud voorop.

Het Kwaliteitsteam benadrukt dat de sterkte van het beleid is dat sprake is van door de beide siteholders gekozen beleid; beide zijn bereid hieraan mee te werken en dat is een belangrijk signaal. Nadrukkelijk moet worden vermeld dat het rapport een versoepeling van de kant van de Stelling van Amsterdam behelst wat betreft de bestaande regels en dat het huidige provinciale beleid vigerend blijft voor het noordelijke deel van de Zuiderweg. Het Kwaliteitsteam adviseerde het ontwerp ruimtelijk kader voor te leggen aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed maar verwachtte geen grote problemen, aangezien het ruimtelijk kader specifiek gericht is op dit overlapgebied en dus ook geen precedenten schept. Het beleidskader wordt ingezet als toetsingsinstrument bij een eventuele (agrarische) ontwikkeling langs de Zuiderweg.

Advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

Ook de RCE acht het een goede zaak dat er een toetsingskader ligt voor de unieke situatie van een gebied waar twee werelderfgoederen elkaar overlappen en acht opbouw en analyse

van het beleidskader goed in elkaar zitten. Desondanks lijken volgens de RCE de uitgangspunten vanuit de Stelling van Amsterdam soms wat onderbelicht en rijzen er vragen met betrekking tot de concrete toepassing in relatie tot het behoud van elkaars kernkwaliteiten. Ook is het van belang hoe en waar dit beleidskader wordt geborgd in het ruimtelijke beleid van de gemeente. De RCE doet de aanbeveling om denkbeeldige of actuele ruimtelijke ontwikkelingen los te laten op het beleidskader om zodoende te toetsen of het beleidskader ook daadwerkelijk ongewenste ontwikkelingen kan weren maar ook gewenste ontwikkelingen kan toelaten.

Resumerend

Het ontwerp Ruimtelijk beleidskader De Beemster & Stelling van Amsterdam is in nauwe samenwerking tussen provincie en gemeente tot stand gekomen en laat zien dat in het overlapgebied de cultuurhistorische waarden en kernkwaliteiten van beide werelderfgoederen overeind blijven en dat dan ook goed gestuurde en zorgvuldige ontwikkeling aan het zuidelijk lint van de Zuiderweg mogelijk blijft. Bovendien blijft het huidige provinciale beleid vigerend voor het noordelijke deel van de Zuiderweg.

Provincie Noord-Holland doet bij de afweging tussen de kernwaarden van de Stelling van Amsterdam en die van De Beemster een concessie en is bereid tegemoet te komen aan ontwikkelingen, zonder dat er aan de belangrijke te behouden zichtlijnen afbreuk wordt gedaan. Dit beleidskader betekent dan ook dat deze zichtlijnen niet meer ter discussie staan. Voor de uitgebreide inhoud van het onderzoek en het uiteindelijke ontwerp beleidskader wordt u verwezen naar bijgaande document.

Verdere procedure

Het ontwerp beleidskader wordt tevens ter vaststelling aangeboden aan het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Zodra ook Gedeputeerde Staten zich conformeren aan dit beleid kan het daadwerkelijk in werking treden. Naar verwachting zal dat nog in de eerste helft van 2012 kunnen plaatsvinden. Het beleidskader wordt door de provincie in een later stadium opgenomen in de Provinciale Structuurvisie.

Meetbare doelstelling

Bij eventuele ruimtelijke ontwikkelingen in het lint aan de zuidkant van de Zuiderweg biedt dit beleidskader het instrumentarium om (on)mogelijkheden van inpassing van bebouwing te toetsen.

Financiële consequenties

Bij opdrachtverlening door provincie en gemeente is vorig jaar besloten ieder de helft van de kosten op zich te nemen. De kosten bedroegen in totaal € 10.000. Het gemeentelijk aandeel is ten laste gekomen van de post bestemmings- en structuurplannen.

Overige consequenties

Tegen het vastgestelde beleidskader kan geen bezwaar en/of beroep worden ingediend.

Monitoring evaluatie

Het Ruimtelijk beleidskader De Beemster & Stelling van Amsterdam gaat vooralsnog gelden als beleidsregel en wordt nog niet direct opgenomen in het ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied. Daarvoor is de huidige procedure tot vaststelling van dat bestemmingsplan in een te gevorderd stadium.

Het is ook verstandig eerst enige "vingeroefeningen" met dit beleid te doen en de uiteindelijke werkbaarheid ervan te toetsen. Een mogelijke ontwikkeling als een aanvraag

om nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf aan de Zuiderweg is een eerste concrete toets. Bij een eerstvolgende wijziging van het bestemmingsplan kan het beleidskader eventueel alsnog worden ingepast. Wel is dit beleidskader als voornemen al opgenomen in de ontwerp Structuurvisie Beemstermaat.

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld het ontwerp Ruimtelijk beleidskader De Beemster & Stelling van Amsterdam vast te stellen met dien verstande dat inwerkingtreding van het beleidskader plaatsvindt na ook goedkeuring van het beleidskader door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Communicatie

Het besluit tot vaststelling van dit beleidskader wordt, na goedkeuring door Gedeputeerde Staten, op de reguliere wijze gepubliceerd.